

เปรียบเทียบหน่วยเสียงภาษาไทยเชียงใหม่กับหน่วยเสียงไทยกลาง. (กรุงเทพฯ ๗)

เมื่อนำเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ของ เชียงใหม่
เปรียบเทียบกับเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ของ กรุงเทพฯ ๗ แล้ว ปรากฏ
ว่ามีหน่วยเสียงที่เหมือนกัน และหน่วยเสียงที่แตกต่างกัน ดังนี้

หน่วยเสียงพยัญชนะ

หน่วยเสียงกัก

หน่วยเสียงกัก ไม่ว่อง เบา

เชียงใหม่	กรุงเทพฯ ๗
/ p /	/ p /
/ t /	/ t /
/ c /	/ c /

เชียงใหม่	กรุงเทพฯ
/k/	/k/
/r'/	/r/

หน่วยเสียงกัก ไม่ว่างหนัก

เชียงใหม่	กรุงเทพฯ
/ph/	/ph/
/th/	/th/
/ch' /	/ch/
/kh/	/kh/

หน่วยเสียงกัก ก้องเบา

เชียงใหม่	กรุงเทพฯ
/b/	/b/
/d/	/d/

* คร. ฟุ้ง เสียงไม่ว่างเสียง / r' / เพราะถือว่าเป็นเสียงที่เกิด
 ขึ้นกับเสียงวรรณยุกต์
 * มีตัวอย่างคำเสียงก้องเบา

หน่วยเสียงสระเพรศ ไม้เอก

เชียงใหม่	กรุงเทพฯ
/ɛ /	/ɛ /
/ɛ /	/ɛ /
/ɛ /	/ɛ /

หน่วยเสียงนำตัว ไม้เอก

เชียงใหม่	กรุงเทพฯ
/m /	/m /
/n /	/m /
/ŋ /	-
/ɲ /	/ɲ /

หน่วยเสียงข้าง

เชียงใหม่	กรุงเทพฯ
/l /	/l /

หน่วยเสียงรัว

เชียงใหม่

กรุงเทพฯ

-

/ r /

หน่วยเสียงกึ่งสระ

เชียงใหม่

กรุงเทพฯ

/ w /

/ w /

/ y /

/ y /

จากการเปรียบเทียบหน่วยเสียงพยัญชนะของเชียงใหม่ และ
กรุงเทพฯ จะเห็นว่า หน่วยเสียงเดี่ยวของ เชียงใหม่ที่เหมือนกับไทยกลางมี
อยู่ ๒๐ หน่วยเสียง คือ / p /, / t /, / c /, / k /,
/ ʔ /, / ph /, / th /, / ch /, / kh /,
/ b /, / d /, / f /, / s /, / h /, / m /,
/ n /, / ŋ /, / l /, / w /, / y /

มีหน่วยเสียงที่แตกต่างกันอยู่ ๒ หน่วยเสียง คือ หน่วยเสียงนาสิก เกิดแต่
เพดานแข็งและกึ่ง/ฉ./ กับหน่วยเสียงรัว /r/ ปรากฏว่าภาษาเชียงใหม่มีหน่วยเสียง

นาสิก / ฌ / ซึ่งกรุงเทพฯ ไม่มี และกรุงเทพฯ มีหน่วยเสียงรัว / ฎ / ซึ่งเชียงใหม่ไม่มี

หน่วยเสียงที่เป็นเสียงต้นแตกต่างกันดังที่อธิบายข้างบนนี้ ส่วนหน่วยเสียงที่เป็นเสียงท้ายกรุงเทพฯ และเชียงใหม่มีจำนวนเท่ากัน คือ / -p /, / -t /, / -k /, / -ʔ /, / -m /, / -n /, / -ŋ /, / -w / และ / -ɣ /

ในภาษาเชียงใหม่ เสียงพยัญชนะท้ายที่เป็นเสียงนาสิก คือ / -m /, / -n /, / -ŋ / และเสียงกึ่งสระ คือ / -w /, / -ɣ / นี้ เมื่อเป็นพยัญชนะท้ายตามหลังสระสั้นจะออกเสียงยาวกว่าในภาษากุญแจ เช่น

เชียงใหม่	กรุงเทพฯ	
[ฌim:⁵]	[yim⁴]	ยิ้ม
[ฌman:]	[man]	มัน
[fan:¹]	[fan¹]	ฟัน
[ฌtaŋ:²]	[taŋ²]	ตัง
[kiw:⁵]	[khiw⁴]	ควี่
[pay:]	[pay]	ไป

ดังนี้ยกเว้นเสียงนาสิกที่เป็นเสียงท้ายของสระสั้นที่มีเสียงวรรณยุกต์

หน่วยเสียงพยัญชนะประสม

พยัญชนะของ เชียงใหม่ นั้นปรากฏว่ามีเสียงพยัญชนะประสมดังนี้

/ tw- /, / cw- /, / kw- /, / khw- /, / sw- /,
 / ñw- /, / qw- /, / lw- /, / yw- / และ / sl- /
 พยัญชนะประสมเหล่านี้ที่มีใช้ทั่วไปมีอยู่เพียง / kw- /, และ / khw- /
 นอกนั้นจะมีคำใช้เฉพาะในภาษาเพียงคำหรือสองคำเท่านั้น ส่วนพยัญชนะประสมของ
 กรุงเทพฯ ๗ มีดังนี้ / pr- /, / phr- /, / tr- /, / kr- /
 / khr- /, / pl- /, / phl- /, / kl- /, / khl- /,
 / kw- /, / khw- / ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าพยัญชนะประสมของ เชียงใหม่
 ที่เหมือนกับกรุงเทพฯ มีแต่ / kw- / กับ / khw- / เท่านั้น

ภาษาทั้งสองฝ่ายมีเสียงพยัญชนะประสมที่แยกลักษณะกันดังนี้ คือ
 เชียงใหม่ เป็นเสียงประสมกับ / w / หรือ / ɿ / ไทยกลาง ประสม
 กับ / w /, / ɿ / หรือ / r /

ลักษณะของพยัญชนะที่มีเสียงประสมนั้นมีแตกต่างกันดังนี้

เสียงที่ประสมกับ / w /

เชียงใหม่			กรุงเทพฯ		
เสียงกัก	ไม้ก้อง	เบา ๓ เสียง	เสียงกัก	ไม้ก้อง	เบา ๑ เสียง
ได้แก่ / t /,	/ c /,	/ k /	คือ / k /		

เชียงใหม่
เสียงกัก ไม้ก้อง หน้า ๑ เสียง
ไค้แก๊ / kh /

เสียงเสียดแทรก ๑ เสียง
ไค้แก๊ / s /

เสียงนาสิก ๒ เสียง ไค้แก๊
/ ñ /, / ɲ /

เสียงข้าง ๑ เสียงไค้แก๊ / ɿ /

เสียงกึ่งสระ ๑ เสียงไค้แก๊ / ɤ /

เสียงที่ประสมกับ / ɣ /

เชียงใหม่

-

-

กรุงเทพฯ

เสียงกัก ไม้ก้อง เบา ๓ เสียง
ไค้แก๊ / p /, / t / และ
/ k /

เสียงกัก ไม้ก้อง หน้า ๒ เสียง
ไค้แก๊ / ph / และ / kh /

เสียงที่ประสมกับ / 1 /

เชียงใหม่

กรุงเทพฯ

-

เสียงกัก ไม่ว่าง เบา ๒ เสียง
ได้แก่ / p /, / k /

-

เสียงกัก ไม่ว่าง หนัก ๒ เสียง
ได้แก่ / ph / และ / kh /เสียงเสียดแทรก ๑ เสียง
ได้แก่ / s /

-

พยัญชนะประสมของเชียงใหม่ คือ / kw / และ / khw /
นั้นปรากฏว่าเป็นเสียงตามหลังสระกลาง คำ คือ / a /, / a: /
หรือสระหน้าสูง / i /, สระหน้าต่ำ / e: /, หรือสระกลาง-
สูง / ɛ / แต่ไม่ปรากฏว่าตามหลังสระ / u /, / o /
และ / ɔ / ดังตัวอย่าง

/ khwak⁵ /

กะทง

/ kwa:t² /

กวาด

/ kwit⁵ /

วิด

/ khɛːn^๒ /

ชำนาญ

ส่วนพยัญชนะประสมของกรุงเทพฯ คือ / kw / และ / khw /
ปรากฏว่าเป็นเสียงตามหลังสระกลาง คำ คือ / a /, / aː / หรือ
สระหน้าสูง / i / หรือสระหน้าต่ำ / eː / เช่นเดียวกับภาษา
เขียงใหม่ ดังตัวอย่าง

/ kwak^๒ /

ช้อนกชนิคหนึ่ง

/ kwaːt^๒ /

กวาด

/ khɪt^๒ /

ขวิด

/ kweːŋ^๒ /

แกว่ง

หน่วยเสียงสระ

หน่วยเสียงสระของเขียงใหม่ มี ๘ คือ / i /,
/ e /, / ɛ /, / ɨ /, / ə /, / a /,
/ u /, / ɔ /, / ɔ̃ /, และหน่วยเสียงสระของกรุงเทพฯ
มี ๘ คือ / i /, / e /, / ɛ /, / ɨ /,
/ ə /, / a /, / u /, / ɔ /, / ɔ̃ /

ทั้งสองถิ่นมีเสียงยาวเป็นคู่กันอีก ๕ เสียง ฉะนั้นหน่วยเสียงสระของ
เชียงใหม่และกรุงเทพฯ จึงเหมือนกันดังนี้

หน่วยเสียงสระหน้า

เชียงใหม่

กรุงเทพฯ

/ i /

/ i /

/ e /

/ e /

/ ɛ /

/ ɛ /

หน่วยเสียงสระกลาง

/ ɨ /

/ ɨ /

/ ə /

/ ə /

/ a /

/ a /

หน่วยเสียงสระหลัง

/ u /

/ u /

/ o /

/ o /

/ ɔ /

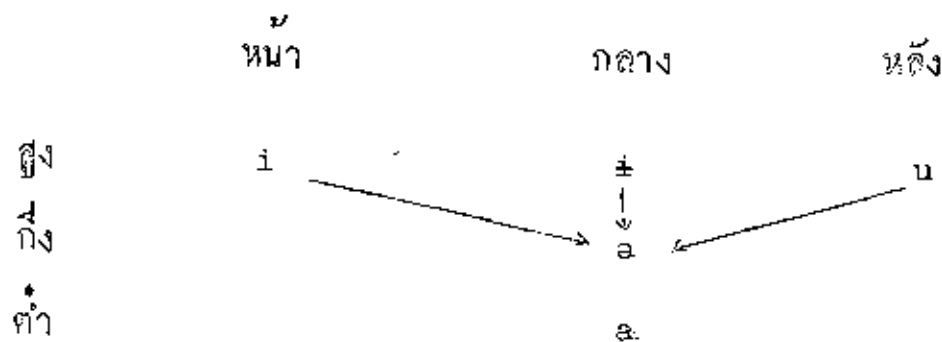
/ ɔ /

หน่วยเสียงสระประสม

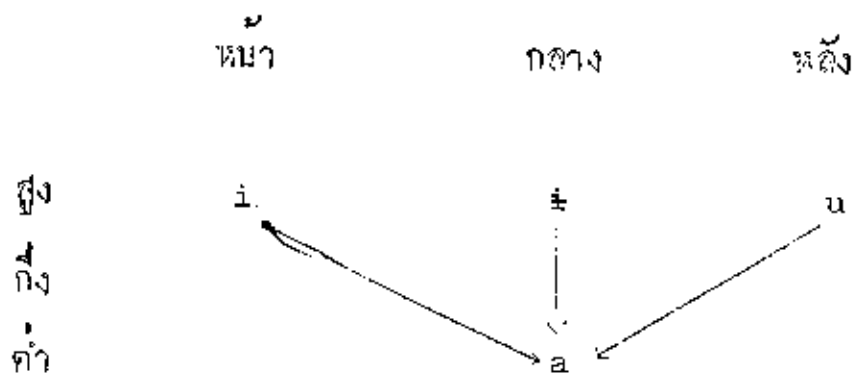
หน่วยเสียงสระประสมของ เชียงใหม่ และกรุงเทพฯ มีเหมือนกัน ดังนี้ คือ

เชียงใหม่	กรุงเทพฯ
/ ia /	/ ia' /
/ ɨa /	/ ɨa /
/ ua /	/ ua /

สระประสมทั้งสามมีลักษณะเป็นสระหน้า, สูง สระกลาง, สูง และสระหลัง, สูง ประสมกับสระกลาง: ต่ำ เสียงสระประสมนี้ เชียงใหม่และกรุงเทพฯ มีลักษณะเหมือนกัน คือ เชียงใหม่เป็นเสียงเลื่อนเร็วกว่าเสียงของกรุงเทพฯ และระดับของเสียงเลื่อนก็ต่างกันเล็กน้อย คือ สระประสมของ เชียงใหม่มีเสียง เลื่อนจากเสียงสระสูงลงไปยังสระกลางถึงครึ่งรูป

ส่วนสระประสมของกรุงเทพฯ เสียงเลื่อนจากสระสูงไปยังสระ -
กลางคำ ดังรูป

นอกจากนี้เสียงใหม่ลอกเสียงสระแรกเร็วกว่าสระหลัง ส่วน -
กรุงเทพฯ ออกเสียงแรกนานกว่าสระหลัง

เสียงสระทั้งหมดในภาษาเขียงใหม่แตกต่างกับไทยกลางคือ เมื่ออยู่
หลังเสียงเสียดแทรก และเสียงกักที่ช่องระหว่างเส้นเสียง คือ / h /
และ / ʔ / เสียงสระของเขียงใหม่มีเสียงขึ้นจมูกมากกว่าของไทยกลาง
เช่นคำว่า

เขียงใหม่	กรุงเทพฯ	
[huã ¹]	[hua ¹]	หัว
[?im ²]	[?im ²]	อิม

หน่วยเสียงวรรณยุกต์

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ของ เชียงใหม่ มีอยู่ ๖ เสียง ดังกล่าวมาแล้ว
คือ เสียงกลาง / ๐ / เสียงขึ้น / ๑ / เสียงต่ำ / ๒ /
เสียงต่ำ-ตก / ๓ / เสียงสูง-ตอ / ๔ / และ เสียงสูง / ๕ /
ส่วนของกรุงเทพฯ มี ๕ เสียง คือ เสียงกลาง / ๐ / เสียงขึ้น
/ ๑ / เสียงต่ำ / ๒ / เสียงตก / ๓ / และ เสียงสูง / ๔ /

ฉะนั้น ^{ด้วย} เสียงวรรณยุกต์ที่ใกล้เคียงกันและมีเสียงคล้ายกัน มีอยู่ ๔
หน่วยเสียง คือ

เชียงใหม่	กรุงเทพฯ
เสียงกลาง / ๐ /	เสียงกลาง / ๐ / (เสียงสามัญ)
เสียงขึ้น / ๑ /	เสียงขึ้น / ๑ / (เสียงจัตวา)
เสียงต่ำ / ๒ /	เสียงต่ำ / ๒ / (เสียงเอก)
เสียงต่ำ-ตก / ๓ /	เสียงตก / ๓ / (เสียงโท)
เสียงสูง / ๕ /	เสียงสูง / ๔ / (เสียงตรี)

หน่วยเสียงที่กรุงเทพฯ ไม่มีคือหน่วยเสียงสูง-ตอ / ๔ /

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ของ เชียงใหม่และกรุงเทพฯ ที่มีเสียงคล้าย-
และใกล้เคียงกันนั้น เมื่อเทียบเสียงกลาง คำ และสูง เป็นคู่ ๆ แล้ว
ปรากฏว่าระดับเสียงของ เชียงใหม่จะสูงกว่าระดับเสียงของกรุงเทพฯ ดังนี้

เชียงใหม่		กรุงเทพฯ	
เสียงกลาง ma:	┌	ma:	┌ มา
เสียงต่ำ pa:	└	pa:	└ ป่า
เสียงสูง-สั้น nok	┘	nok	┘ นก

ส่วนเสียงขึ้น-สั้น ต่างกับกรุงเทพฯ คือ เสียง จ.ม. เป็นเสียงเลื่อน
ส่วนกรุงเทพฯ เป็นเสียงระดับ และเชียงใหม่มีระดับเสียงสูงกว่ากรุงเทพฯ
ดังนี้

เชียงใหม่		กรุงเทพฯ	
bup	┘	bup	└ บุป บุป

เสียงขึ้นยาวของ เชียงใหม่ และกรุงเทพฯ มีลักษณะเลือกย่อย คือ
จุดตั้งต้นของ เชียงใหม่ต่ำกว่าของกรุงเทพฯ และเสียงขึ้นไปสูงกว่า ดังนี้

เชียงใหม่		กรุงเทพฯ	
ma:	┘	ma:	┘ หมา

ส่วนเสียงสูง - ยาว และเสียงตก-ต่ำ ไม่ต่างกับเสียงกรุงเทพฯ ๑

หน่วยเสียงที่กรุงเทพฯ ๑ ไม่มี คือ เสียงตก-สูง / 4 / เสียง-
วรรณยุกต์นี้เกิดกับพยางค์ที่มีสระยาวสุดท้ายเสียง // - ๓ / , / - n / , / - ๓ /
/ - w / และ / - y / เช่น

da:m	๓	ด้าม
ti:n	๓	ตื้น
pa:ŋ	๓	โรคชนิดหนึ่ง
kha:w	๓	จักขันธ์
fa:y	๓	ฝ้าย , ถ้วย

พยางค์ที่มีสระสั้นสุดท้าย // - ๓ / , / - n / , / - ๓ / ,
/ - w / หรือ / - y / เช่น

pam	๓	ตัด โคน
kan	๓	กั้น, จุก
miŋ	๓	โมโห
tiw	๓	หิ้ว
bay	๓	ใบ

และพยางค์ที่มีสระยาวและไม่มีเสียงท้าย เช่น

hɛ:	๓	ให้
-----	---	-----